

Joszif Brodskij

Laguna

I

*A hall. Fotelekben három párka
köt, a megfeszítettről diskurálva,
míg az Accademia panzió
a Világegyetemmel úszik, irány a
karácsony, a tévé bömböl, a fránya.
A parancsnoki híd a recepció.*

II

*S feloson a kajütbe, mint egy macska
egy senki, zsebében grappás flaska,
emlékezetét, honát, fiát
vesztvén, a köpeny rajt szürke álca,
púpjáért sír mogyorófa pálca,
vagy az se talán, nemhogy család.*

III

*Velencei templomok csengnek százan –
véletlen életek dobozában
fajansz teakészlet. Bronz polip
nyalja moszattal szótt tükörből
könnytől, szótól, álomszennyből
ázott matracod ráncait.*

IV

*A szél az Adria sós vizével
a csatornát színig tölti éjjel,
csónakot ringat, bölcső gyanánt.
Nem ökör: hal ásít ágyad mellett,
sugarával tengeri csillag zörget
az ablakon, őrzi az éjszakád.*

V

*Így élsz ezután is. A grappalángot
kancsóád halott vizével oltod,
keszeget csipegetsz, és nem ludat,
hogy jóllakasson ünnep este
húros gerincű őszöd teste,
Meváltónk, nyirkos ég alatt.*

VI

*Se hó, se fenyő, különös karácsony,
a tengerben ázó csizmaszáron;
a víz fenekére kagylót ragaszt,
arcát takarja, de csábít a háta,
az Idő a habok közül kiszállva
mozdít mutatót a toronyban. Csak azt.*

VII

*Süllyedő város, a józan elme
itt átváltozhat nedves szemre,
s a szárnyas oroszlán, tudós fenevad,
északi szfinxek déli bátyja
nem ordít: „küzdj!”, könyvét beavágja,
s tükörcsobogásban kacajra fakad.*

VIII

*Csapódik a gondola korhadt fának.
A hang tagadja magát, akárcsak
a nagy birodalmat, hol perc alatt
karok erdeje lendül a magasba,
a kicsiny, gonosz ördögre szavazva,
és a szájba a nyál befagy.*

IX

*Helyezzük jobbunk, karmot bevonva,
könyökben megtört bal mancsunkra,
a gesztus, amelyet így kapunk,
sarló-kalapáczhoz lesz hasonló.
Neked mutatjuk hetykén, gyarló,
lidércnyomásos vad korunk.*

X

*A köpenyes test, oly szférák lakója,
hol Sophia, s három híres lánya,
a Hit, Remény, Szeretet se lát
jövőt, bezzeg jelent, hiába
fanyar sok ebré s goj csukácska
csókja, s a városé, hol a láb*

XI

*nem hagy nyomot – miként a sajka
a víz színén, bezárul tatja
mögött a tér, a hullámtarajú –
nem hagy nyomot, ilyen e város,
hol minden tér tág, mint az „áldás”,
s az utca szűk, akár a „bú”.*

XII

*Tornyok és kupolák, árkádok,
oszlopok, hidak, faragások.
Emeld a magasba tekintetedet
a kőoroszlán mosolyára,
a bástyán, melynek szél a ruhája,
időtől övezve, árok helyett.*

XIII

*A San Marco, éjjel. Férfi, gyűrött
az arca, mint az ujj, ha gyűrűd
lehúzod; látszik: tétova,
nyugalomtól ölelten, körmét rágva,
mereng a „seholve” távolába,
hol az ész elidőzhet, a szem soha.*

XIV

*Túl seholon, a véges végen
– a feketén, fakón, talán fehérén –
kell, hogy legyen egy tárgy, dolog,
vagy test. Horzsolt korunkban mentség:
a fénysebesség – a látássebesség,
akkor is, ha a fény halott.*

Karácsonyi csillag

*Vad téli hidegben, a tájon, ahol gyakoribb a nap,
a forró, a fagy hidegénél, és hegynél a sima lap,
barlangban Kisded született, aki lészen a Megváltó,
pustolt, ahogyan sivatagban pustol télen a hó.*

*Óriási volt neki minden: anyamell, ökör, számár,
s a három bölcsek: a Gáspár, Menyhárt és Boldizsár,
és mind az ajándék, amit neki hoztak azok,
Egy pont volt ő csupán. És a csillag is az volt: egy pont.*

*Figyelmesen, rebbenéstelenül, a ritka fellegen át,
a jászolra s a gyerekre vetette fényugarát,
mélyéből a nagy Egyetemnek, a távoli Földre alá,
nézett a barlang ölére. Az Atya nézett Reá.*

Menekülés Egyiptomba (2)

*A barlangban (bármilyen is: fedél!
a négy szobafalnál többet ér!)
meleg volt hármuknak éjszaka,
körültük szalma és rongy szaga.*

*A fekhelyük zizegő szalma volt,
a vihar odakünn homokot sodort,
s felidézve, ahogyan a szél söpör,
mocorgott benn a számár s ökör.*

*A Mária csendben imádkozott,
és József nézte a lángokat.
A Kisded, mivelhogy cseppnyi volt,
nem csinált mást, csak szundított.*

*Mögöttük a nap a veszélyeivel,
A Heródes fenyegetésivel,
menekülve a hadtól, védtelen –
S közelebb egy nappal a végtelen.*

*Oly békésen telt el az éjszaka.
A füst az ajtón át szállt tova.
A barlangban mindenki csendbe' volt,
a számár (vagy ökör) néha fújta nagyot.*

*Csillag ragyogott a küszöb felett,
s hogy fényes tekintete mit jelent,
arról közülük senki nem tudott,
csak a kisdéd; csakhogy ő hallgatott.*

Joszif Brodskij (1940, Leningrád – 1996, New York) Nobel-díjas (1987) orosz és amerikai költő, esszéíró, műfordító. Az Anna Ahmatova által pártfogolt zsidó származású költőnek pályája oroszországi szakaszában mellőztetés, értetlenség, sőt hatósági zaklatás volt az osztályrésze: „munkakerülés” címen bíróság elé állították, száműzték, végül emigrációba kényszerítették. Előbb Bécsben él, majd New Yorkban telepedik le. A peresztrojka és a Nobel-díj eredményeként hazájában is megjelennek és elismerésben részesülnek művei, bár bonyolult gondolkodása és képalkotása következtében széles körű népszerűsége nem tesz szert.

Soproni András fordításai